

У бібліятэцы універсітэта культуры ўжо выкананы падрыхтоўчыя работы для ўкаранення аўтаматызаванай апрацоўкі інфармацыі: устаноўлены камп'ютэры, укаранены ў тэхналагічны працэс АІБС «МАРК» і іншае сістэмнае праграмнае забеспячэнне. Супрацоўнікі бібліятэкі прайшлі першапачатковую камп'ютэрную падрыхтоўку і актыўна распачалі работу па аўтаматызацыі бібліятэчных працэсаў.

Кафедрай інфарматыкі і тэхнічных сродкаў навучання, рабочай групай бібліятэкі распачата работа па распрацоўцы канцэпцыі аўтаматызацыі бібліятэчных працэсаў ва універсітэцкай бібліятэцы.

Галоўнай мэтай аўтаматызацыі бібліятэкі універсітэта культуры з'яўляецца павышэнне эфектыўнасці работы за кошт значнага павелічэння аператыўнасці абслугоўвання, зно паўнаты і дакладнасці, пашырэння функцыяў бібліятэчнага абслугоўвання ў забеспячэнні творчай, навукова-даследчай і навучальнай дзейнасці універсітэта, стварэнне навучальнай базы для падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў ў галіне бібліятэчнай і інфармацыйнай справы.

Пры распрацоўцы канцэпцыі аўтаматызацыі бібліятэкі былі вылучаны дзве асноўныя групы задач: тэхніка-тэхналагічныя, вытворча-арганізацыйныя.

У першую групу ўключаюцца наступныя задачы:
- укараненне сучасных перспектыўных сродкаў камп'ютэрнай, рэпраграфічнай, множальнай і іншай тэхнікі для аўтаматызацыі асобных тэхналагічных аператыў і працэсаў бібліятэчнай работы;

- укараненне сродкаў камунікацый, неабходных для падключэння да існуючых інфармацыйных сістэм у галіне культуры і мастацтва;

- стварэнне лакальнай камп'ютэрнай сеткі бібліятэкі як часткі ўнутранай агульнауніверсітэцкай сеткі;

- распрацоўка і стварэнне тэхнічных умоў да падключэння універсітэцкай бібліятэкі ў глабальную сеткі рэспублікі, Нацыянальнай бібліятэкі і інш.

Да другой групы, групы вытворча-арганізацыйных, задач адносяцца:

- перавод галоўных тэхналагічных працэсаў і працэсаў кіравання на сучасную тэхналагічную аснову;

- стварэнне бібліяграфічных і фактаграфічных баз звестак і ведаў у прыкрытатных і профільных накірунках дзейнасці ў галіне культуры, мастацкай творчасці, бібліятэчнай і інфармацыйнай справы;

- стварэнне сістэмы ўзасмадзяння са структурнымі падраздзяленнямі і кафедрамі універсітэта;

- стварэнне умоў да падключэння універсітэта і бібліятэкі да рэспубліканскіх, міжнародных і сусветных інфармацыйных рэсурсаў;

- павышэнне прафесійнай кваліфікацыі работнікаў бібліятэкі і інфармацыйнай культуры спажываўцоў для эфектыўнай работы ва ўмовах новага інфармацыйнага асяроддзя.

У аснову канцэпцыі аўтаматызаванай сістэмы бібліятэкі пакладзены наступныя прыпынцы:

- 1) адкрытасці і даступнасці інфармацыі;
- 2) узгодненасці і сумяшчальнасці баз звестак і

ведаў, сістэмнага і прыкладнага праграмнага забеспячэння;

3) аднаразовага ўводу інфармацыі з выключэннем дубліравання асноўных масавых транзакцый;

4) прышпіль надзейнасці і бяспекі інфармацыі. Канцэпцыяй прадугледжваецца аўтаматызацыя наступных функцый:

- камплектаванне фондаў бібліятэкі;
- каталагізацыя, улік, вядзенне і захаванне фондаў;
- бібліятэчнае абслугоўванне;
- абслугоўванне і ўзасмадзяненне на МБА;
- бібліяграфічная дзейнасць.

Канцэпцыяй прадугледжваюцца чатыры асноўныя этапы ўкаранення сродкаў аўтаматызацыі ў вытворчую дзейнасць бібліятэкі.

Першы этап звязаны з аўтаматызацыяй асноўных тэхналагічных аператыў і працэсаў.

Другі этап звязаны са стварэннем унутранай бібліятэчнай лакальнай сеткі, якая будаваецца выкананнем усіх ўзаемазвязаных тэхналагічных працэсаў і працэсу кіравання.

Трэці этап -- стварэнне інтэграванай базы звестак і ведаў і ўключэнне бібліятэчнай сістэмы ва агульнауніверсітэцкую сетку.

На чацвёртым этапе прадугледжана падключэнне бібліятэкі і універсітэта да рэспубліканскіх і сусветных інфармацыйных рэсурсаў.

Працягласць таго або іншага этапу ў значнай ступені залежыць ад фінансавання распрацаванага праекта.

Бураўкін А.Г.,
канд. тэх.наук,
дацэнт
Неспераў С.А.,
інжынер-праграміст

ГЕНЕРАТАР МУЗЫЧНЫХ ЛАДОЎ

Музычны лад увасоблены ў выглядзе кібернетычнай сістэмы цыклічнага тыпу.

Названая мадэль музычнага ладу ўлічвае не толькі ўласную канструкцыю ладу, але і яе ўзасмадзяненні з навакольнымі сістэмамі (сістэмы колераў, падсістэмы (успрымання) чалавека).

Уваход праграмы-генератара:

- а) просты лік, які вызначае тып сувязі ў элементарнай (двухэлементарнай) падсістэме;
- б) графічная схема ладу (задаецца ў інтэрактыўным рэжыме).

Вынікам работы праграмы-генератара (выхад) з'яўляецца ладавая гама - паслядоўнасць раздзеленых у часе гукаў у адпаведнасці з выбарам тонікі і ўзрастаннем значэнняў частаты ў межах актавы.

Праграма рэалізавана нэ мове праграмавання Сі прызначана для выкарыстання на ІВМ-сумяшчальных камп'ютэрах. Праграма можа выкарыстоўвацца для навучання студэнтаў па музычных спецыяльнасцях.

Зяблю А.Г.,
ст.выкладчык
Калачова І.І.,
аспірантка

ПЕРШАПАЧАТКОВАЯ АўТАМАТЫЗАВАНАЯ АПРАЦОўКА СТАТЫСТЫЧНАЙ ІНФАРМАЦЫІ ў ПРАВЯДЗЕННІ НАВУКОВЫХ ДАСЛЕДАВАННЯў

Правядзенне статыстычных навуковых даследаванняў з задамогай рознага тыпу і зместу анкет і апытальнікаў можна падзяліць на тры асноўныя этапы:

- збор першаснай статыстычнай інфармацыі;
- першапачатковая апрацоўка атрыманага статыстычнага матэрыялу і прадстаўленне яго ў форме табліц, неабходных для далейшага статыстычнага даследавання;

- пошук статыстычных залежнасцей, выпічэнне статыстычных параметраў і паказальнікаў, фармуляванне вывадаў.

Першы этап статыстычных даследаванняў звязаны з правядзеннем апытання ці ацэнавання выдзеленай групы людзей (сацыяльнай, узроставай, выбарчай і інш.). На гэтым этапе найбольш метадалагічна важнымі з'яўляюцца падрыхтоўка інструментарыя -- анкет і апытальнікаў, праверка іх зместу і структуры, распрацоўка метадзікі правядзення эксперыментаў і арганізацыя апытання.

На другім этапе паўстае задача звядзення індывідуальных адказаў у агульную базу дадзеных у адпаведнасці са структурнай малаллю плануемага навуковага даследавання і прадстаўлення атрыманых звестак у форме статыстычных табліц, якія адэкватна з мэтай даследавання адлюстроўвалі б статыстычныя заканамернасці даследуемага працэсу. Мэтай гэтага этапу з'яўляецца прадстаўленне першаснай інфармацыі ў спіснутым выглядзе, зручным для правядзення канчатковага этапу навуковага даследавання.

На трэцім, канчатковым, этапе праводзяцца аналіз таблічнай інфармацыі, надлік статыстычных залежнасцей і заканамернасцей, фармуляванне вывадаў.

Для вырашэння пытанняў павелічэння аператыўнасці апрацоўкі статыстычнай інфармацыі намі была пастаўлена і вырашана задача паскарэння ўводу першаснай інфармацыі, аўтаматызацыі першапачатковай яе апрацоўкі і прадстаўлення канчатковай інфармацыі ў форме табліц.

Мы прааналізавалі лагічную структуру апытальнікаў і анкет. Выдзелены віды пытанняў і адказаў. Так, у агульным выглядзе былі вылучаны пытанні са шмат альтэрнатыўнымі адказамі. Пры гэтым частка альтэрнатыў можа быць строга акрэслена, частка можа быць прапанавана апытваемым. Таму што апошняе альтэрнатывы носяць больш выпадковы характар, паўстае задача стварэння умовы для іх абагульнення і класіфікацыі. Спісканне статыстычнай інфармацыі наогул звязана з распрацоўкай класіфікацыйных груп і выконваецца на першапачатковым этапе апрацоўкі статыстычнай інфармацыі.

Такім чынам, былі вылучаны асноўныя патрабаванні да праграмы забеспячэння:

- аператыўны ўвод і захаванне статыстычнай інфармацыі;

- аператыўнае вылучэнне класіфікацыйных груп непасрэдна пры ўводзе першаснай статыстычнай інфармацыі;

- гібкае і адэкватнае фарміраванне выхадных статыстычных табліц;

- сумяшчальнасць прадстаўлення выхадной інфармацыі з існуючымі праграмнымі сродкамі канчатковага статыстычнага даследавання (тыпу: SuperCalc, QuattroPro, Excel і інш.).

У выніку рэалізацыі гэтых патрабаванняў намі распрацаваны праграмны комплекс «АНКЕТА», які дазваляе аператыўна і зручна выконваць першапачатковую апрацоўку статыстычнай інфармацыі. Комплекс складаецца з дзвюх праграм. Першая з іх прадугледжвае магчымасць структурнай настройкі сістэмы ў адпаведнасці з зыходнай структурай анкет і апытальнікаў, карэкціроўку ўведзенай статыстычнай інфармацыі.

Для захавання інфармацыі выкарыстоўваюцца шырока вядомыя структурныя файлы з папярэнім dbf.

Другая праграма комплексу прызначана для забеспячэння аператыўнай, дакладнай і гібкай апрацоўкі інфармацыі. Яна дае магчымасць падлічыць статыстычныя дадзеныя ў створаным масіве і прадставіць іх у выглядзе двухмерных табліц у стандартным фармаце тэкставых файлаў MS DOS ці фарматах файлаў баз дадзеных тыпу dbf.

Пры гэтым прадугледжваецца магчымасць адначасова апрацоўваць да 4-х узаемазалежных пытанняў. Вынікі прадстаўляюцца ў асабістых лічбах і працэнтах. Праведзеныя выпрабаванні паказалі эфектыўнасць і зручнасць рэалізавага падыходу. На наш погляд, распрацаванае праграмнае забеспячэнне знойдзе шырокае прымяненне пры аўтаматызаванай апрацоўцы вынікаў статыстычных навуковых даследаванняў, правядзенні даследаванняў у бібліятэчнай, маркетынгавай і іншых галінах.